

विविध न्यायालयामध्ये दाखल असलेल्या
न्यायालयीन प्रकरणांचा / अवमान याचिकांचा
पाठपुरावा करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन परिपत्रक क्र. संकिर्ण-२०१६/ प्र. क्र. ९६ (ब) /फ-५
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : २४/०८/२०१६

शासन परिपत्रक :-

वन विभागातर्गत रोजंदारी मजूर, वन व वन्यजीव गुन्हे, मोटार अपघात व इतर दाव्याची प्रकरणे, आस्थापना विषयक, आरा गिरणी प्रकरणे, हरित न्यायाधिकारणाची प्रकरणे व इत्यादी विषयांची प्रकरणे राज्यातील विविध न्यायालयामध्ये दाखल होत असतात. या प्रकरणांमध्ये मा.न्यायालय यांनी दिलेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने कार्यवाही करणे अथवा त्यांच्या निर्णयाविरुद्ध वरिष्ठ न्यायालयामध्ये अपिल अर्ज दाखल करणे आवश्यक ठरते. तथापि असे निदर्शनास आले आहे की, क्षेत्रीय कार्यालयांकडून विहीत कालावधीत अपिल अर्ज दाखल होत नाही, त्यामुळे कनिष्ठ न्यायालयामध्ये अवमान याचिका दाखल होण्याचे प्रमाण वाढले आहे. त्याच प्रमाणे अवमान याचिकांमध्ये संबंधित प्रकरणांमध्ये शासनस्तरावरून करण्यात येत असलेल्या कार्यवाहीची सध्यस्थिती मा. न्यायालयाच्या निदर्शनास आणण्यात येत नाही, किंबहुना सुनावणीच्या दिवशी क्षेत्रीय कार्यालयातील जबाबदार अधिकारी न्यायालयामध्ये उपस्थित राहत नाहीत त्यामुळे सचिव (वने) यांना न्यायालयामध्ये उपस्थित राहण्याबाबत आदेश मा.न्यायालयाकडून प्राप्त होतात. प्रशासकीय दृष्टिकोनातून ही बाब अत्यंत चुकीची असून सचिव (वने) यांनी ही बाब गांभीर्याने घेतली आहे.

तरी यासंदर्भात खालील प्रमाणे निर्देश देण्यात आहेत.

१. मा.न्यायालयाकडून प्राप्त झालेल्या न्यायालयीन प्रकरणांमध्ये विहीत कालावधीत शपथपत्र दाखल करण्याची दक्षता घ्यावी.
२. मा.न्यायालयाचा निर्णय प्राप्त झाल्यानंतर ज्या प्रकरणांमध्ये वरिष्ठ न्यायालयामध्ये अपिल दाखल करणे आवश्यक आहे, अशा प्रकरणांमध्ये विहीत कालावधीमध्ये अपिल अर्ज दाखल करण्याची कार्यवाही करावी. वरिष्ठ न्यायालयाकडून कनिष्ठ न्यायालयाच्या निर्णयास स्थगिती आदेश प्राप्त होण्यास विलंब लागत असल्यास कनिष्ठ न्यायालयाच्या निर्णयाच्या अंमलबजावणीस मुदत वाढ प्राप्त करून घेण्याच्या अनुषंगाने कार्यवाही करावी.
३. मा.न्यायालयाकडून प्राप्त झालेल्या अवमान याचिकामध्ये तात्काळ शपथपत्र दाखल करण्याची कार्यवाही करावी व प्रकरणांची सध्यस्थिती मा.न्यायालयाच्या निदर्शनास आणावी.
४. मा.न्यायालयामध्ये सुनावणीच्या वेळी क्षेत्रीयस्तरावरील जबाबदार अधिकाऱ्यांना न्यायालयामध्ये उपस्थित राहवे.

५. सर्व न्यायालयीन प्रकरणांची / अवमान याचिकांची सध्यस्थिती नियमित शासनास सादर करावी.

कोणतीही विशिष्ट अपवादात्मक परिस्थिती नसताना न्यायालयीन प्रकरणांमध्ये अपिल दाखल करण्यास विलंब झाल्यास वा कोणत्याही प्रकारचा हलगर्जीपणा झाल्यास संबंधित मुख्य वन संरक्षक / उप वनसंरक्षक / विभागीय वन अधिकारी/ उपविभागीय वन अधिकारी / सहाय्यक वनसंरक्षक यांना जबाबदार धरण्यात येईल.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०८२४१३००१०५५१९ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रकाश महाजन)

सह सचिव (वने)

प्रत :

- १) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- २) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- ३) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा महासंचालक, सामाजिक वनीकरण, म.रा. पुणे
- ४) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (उत्पादन व व्यवस्थापन) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- ५) व्यवस्थापकीय संचालक, वन विकास महामंडळ मर्यादित, नागपूर
- ६) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (सर्व) / महासंचालक (सर्व) सा.व.वि.
- ७) मुख्य वनसंरक्षक / वनसंरक्षक / उप वनसंरक्षक / विभागीय वन अधिकारी/ उपविभागीय वन अधिकारी / सहाय्यक वनसंरक्षक (प्रादेशिक)/(वन्यजीव)/ (सामाजिक वनीकरण) (सर्व)
- ८) वन विभागातील सर्व कार्यासने
- ९) सचिव (वने) यांचे स्वीय सहायक,
- १०) निवड नस्ती फ-५ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.